

Hyvä opetusministeriö,

Huomasin nettisivuillanne muistion nimeltä Tekijänoikeuden suuntaviivoja. Muistio oli tarkoitettu kaikille tekijänoikeudesta kiinnostuneille, joten päätin vastava muutamaan erityisesti sydäntäni lähellä olleeseen kysymykseen muistiossa. Olen seurannut huolestuneena tekijänoikeuslakien kehitystä lähiaikoina ja pidän erittäin tärkeänä, että tekijänoikeusasioista keskustellaan avoimesti.

Kysymykset ja vastaukset:

[22] Ovatko kaikki odotukset kuluttajalaitteiden, teknisten järjestelmien ja aineistojen yhteen toimivuudesta oikeutettuja?

Mielestäni kuluttaja on oikeutettu olettamaan, että hänen ostamansa tuote toimii niissä kaikissa laitteissa, missä sen formaatin kuuluisikin toimia. Eli jos kuluttaja on esimerkiksi ostanut CD-levyn, ei levyn toiminnassa pitäisi olla mitään ongelmia eri laitteiden kuten levysoittimen ja tietokoneen kanssa, sillä molemmat tukevat CD-formaatin soittoa. Jos levyssä on joku suojaus, joka estää sen soittamisen tietokoneessa, kuluttajalla on oikeus purkaa tämä suojaus, sillä tällaista suojausta ei levyissä saisi olla.

Vastaava ongelma on myös mp3-tiedostoissa ja vastaavissa joiden toimivuudesta kaikkien mahdollisten soittimien kanssa on ongelmia. Mielestäni asiakas saa itse valita, millä laitteella haluaa tiedostoja kuunnella tai nähdä. Asiakkaan ei pitäisi joutua miettimään valintojaan sen perusteella, saattaako toimivuudessa olla mahdollisesti jotain ongelmia varsinkaan kun yhteensopivuusasiat eivät ole välttämättä kovin yksinkertaisia.

Tavallinen, tietotekniikasta vain välttämättömyydet osaava asiakas ei pysty mitenkään kiertämään suojuuksia tai rajoitteita ja on täysin levy-yhtiöiden ja vastaavien tahojen armoilla. Asiakkaan mahdollisuuksia käyttää tuotettaan rajoitetaan kummallisista perusteista. Vastaava tapaus voisi olla jos asiakas ostaa pallon, mutta ei saa käyttää palloaan kuin tietyillä pelikentillä vaikka kaikki kentät olisivat kaikkien käytettävissä.

[28] Tulisiko digitaalista yksityistä kopiointia säännellä eri tavalla kuin analogista? Kappalemääräinen rajoitettu kopiointimahdollisuus?

Digitaalinen kopiointi ei eroa analogisesta kopiointista muutoin kuin tekniikan osalta. Vaikka tekniikka olisikin eri, sen ei pitäisi muuttaa oikeuksia kopioiden määrän suhteen. Paperia saa kopioida yksityiseen käyttöön kuten haluaa, miksi siis ei samaa materiaalia eri muodossakin?

Kaikkien tallenteiden digitalisoitumisen pitäisi olla suotavaa kehitystä koska sillä päästään paljon parempaan äänen- ja kuvan laatuun, eikä suinkaan negatiivinen ilmiö, jota rajoitetaan määräämällä yksityinen kopiointi rajatuksi. Se, että kopiointi on jossain tapauksissa helpompaa kuin analogisten medioiden, ei riitä syyksi tehdä siitä rajattua. Joskus digitaalinen kopiointi on myös erittäin hankalaa ja tällöin ongelmaksi nousee taas tavallisen kansalaisen ongelmat. Suurin osa ihmisistä ei kuitenkaan osaa käyttää tietokoneitaan niin hyvin, että kaikki sujuisi kuin tanssi. Lisäkiellot aiheuttavat eniten ongelmaa juuri niille ihmisille, jotka epätodennäköisemmin pystyisivät mitenkään käyttämään kopiointeja hyväkseen laittomasti kun taas ne ihmiset, jotka siihen kykenevät, eivät välitä kopiointikielloista ja osaavat kiertää rajoitukset. Kaikki rajoitukset haittaavat siis täysin väärin ihmisten elämää. Suurin osa kansasta ei katsele levyjä tai vastaavia kopiointin ja laittoman myynnin ajatukset mielessään. Heitä kuitenkin

rangaistaisiin kaikkein eniten kopiointirajoituksilla. Lisäksi tekniikka ei aina ole kaikkein parasta ja varmintä. Vähänkin kokemattomampi käyttäjä saattaa toheloida kaikki kopiointikertansa ja tämän jälkeen jos itse tuote ei toimi, ei kopioitakaan ole käytettävissä. [29] Tulisiko teknisten suojausten käyttäjät velvoittaa mahdollistamaan rajoitettu yksityinen kopiointi?

Teknisten suojausten käyttäjät tulisi velvoittaa mahdollistamaan kaikki yksityinen kopiointi. Yksityinen kopiointi kuuluu kuluttajan oikeuksiin, johan tuotteesta on kertaalleen maksettu. Suojaukset jotka estävät kopioinnin tai tallenteen käytön joissain tietyissä laitteissa pitäisi kieltää. Suojaukset jotka asentavat käyttäjän tietokoneille tai muille laitteille jotain omia ohjelmia käyttäjän tietämättä, pitäisi kriminalisoida samoin kuin tietokoneelle hakkerointi on kriminalisoitu. Kyse on kuitenkin samasta asiasta.

[71] Millaisia ongelmia vahvojen/heikkojen suojausten määrittelyyn liittyy?

Ongelmia on monia. Jos esimerkiksi DVD-soitinten aluekoodaus lasketaan heikoksi suojaukseksi ja sen saa purkaa, mikä sitten on oikeasti vanha suojaus? Aluekoodausta ei pysty tavallinen kuluttaja purkamaan itse, vaan yleensä se puretaan jo laitteen myyneessä liikkeessä, maahantuojalla tai jossain muualla. Kuluttaja ostaa jo valmiiksi suojauksista puretun laitteen.

Toisaalta taas vahvoiksi suojakeinoiksi voidaan laskea CD-levyjen omat suojaukset. Kuitenkin jotkut tietokoneet eivät välttämättä reagoi näihinkään suojauksiin millään tavalla. Lisäksi internetistä saatu ohjelmisto, joka poistaa suojauksen, on kaikkien vapaasti saatavilla ja todennäköisesti myös helppo käyttää. Näin ollen suojaus ei suhteessa vaikkapa aluekoodaukseen ole vahva, sillä aluekoodausta ei pysty poistamaan kuin ammattilainen.

Rajanveto vahvoihin ja heikkoihin suojauksiin on liian monimutkaista ja liian keinotekoisista. Mielestäni kaikki suojauskeinot ovat liian heikkoja, etteikö niitä voisi poistaa ja toisaalta, niin vahvat keinot taas joita ei saa poistettua, rikkovat kuluttajan oikeuksia jos tuote ei vaikkapa toimi niissä laitteissa missä kuluttaja haluaisi sitä käyttää.

--

Anna Zaitsev
tekn. yo